vergadering **C198**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 10 maart 2022

(Een aantal sprekers namen mogelijk deel via videoconferentie.)

Vlaams Parlement

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Stephanie D'Hose aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de impact van de stijgende energieprijzen op cultuurhuizen
– 1869 (2021-2022) 3

VRAAG OM UITLEG van Stephanie D'Hose aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het lanceren van een bioscoopabonnement in Brussel
– 1976 (2021-2022) 5

VRAAG OM UITLEG van Filip Brusselmans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het realiseren van het masterplan voor de Antwerpse Bourlaschouwburg
– 1991 (2021-2022) 8

VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het Innovatiemechanisme
– 2014 (2021-2022)
VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de verantwoordingstool van het Innovatiemechanisme
– 2050 (2021-2022) 11

VRAAG OM UITLEG van Stephanie D'Hose aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de impact van de stijgende energieprijzen op cultuurhuizen
– 1869 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): De vraag behoeft niet veel inleiding. De energieprijzen swingen de pan uit. Een heel groot deel van onze bevolking voelt dat. Scholen, rusthuizen, particulieren, gezinnen, maar natuurlijk ook cultuurhuizen. We hebben het er net heel lang over gehad. Het is voor cultuurhuizen natuurlijk een bijkomende domper waarvoor zij dan ook, in geval ze over reserves beschikken, die reserves moeten aanboren.

Gelukkig zijn er al bestaande instrumenten. Ik denk dan natuurlijk spontaan aan de bestaande energielening. Ik vroeg me af, minister-president – ik ga onmiddellijk door naar de vragen –, of u ook al signalen hebt ontvangen dat cultuurhuizen worstelen met die stijgende energieprijzen? Hoe schat u de impact daarvan in?

Het viel me bij de Vlaamse energielening ook op dat de btw-tarieven als kost kunnen worden opgenomen bij de energieleningen. Ik vroeg me af of u het breder inzetten van de energieleningen als een mogelijke oplossing zou kunnen zien dan wel of u daarnaast misschien nog andere maatregelen zou kunnen treffen op maat van de sector.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw D'Hose, u weet dat ik een man van het terrein ben. Ik investeer veel in goede contacten met het culturele veld en dan krijg je inderdaad die signalen, maar niet alleen uit de culturele sector maar uit heel de maatschappij: sport, jeugd, gezinnen, de kantoren, de bedrijven. De problematiek is natuurlijk overal dezelfde.

Conform de begrotingsinstructies voor de begrotingsaanpassing 2022 – en ik citeer – "wordt er, volgens de specifieke berekeningsmodellen, enkel voor begrotingsartikelen waar de energiekost een zeer substantieel deel uitmaakt van de totale kost en is erkend als kostendrijver (De Lijn, De Waterweg nv, baggeractiviteiten, ILVO), overgegaan tot een eventuele herziening van de voorziene kredieten." Het begrotingsartikel is via volgende link te vinden: begrotingsartikel.

Wat de Vlaamse energielening betreft, kan ik zeggen dat de energielening een instrument is dat ingezet kan worden door organisaties of lokale overheden die beschikken over eigen culturele- of jeugdinfrastructuur. De kosten die in aanmerking komen, zijn kosten voor de aankoop en plaatsing van een fotovoltaïsche installatie, de netaansluiting, eventuele graafwerken, extra AC/DC-bekabeling – niet de punkgroep, maar wel de elektrische term – en zoals gesteld het btw-tarief, wat bij leningen eerder ongebruikelijk is. Het doel van de lening is om investeringen te faciliteren, die op hun beurt kunnen helpen om de energiekosten te drukken.

Dat betekent echter dat hogere energiekosten, het loutere verbruik, op zich niet in aanmerking komen voor de energielening, wel de investering in een installatie die op termijn economische en ecologische besparingen genereert. Het is dus een verhaal op lange termijn en niet een oplossing voor de factuur die nu in de bus valt. Op dit moment evalueert mijn administratie de inzet van de energielening in de jeugd- en cultuursector als deel van een onderzoek naar aanvullende financieringsvormen voor infrastructuur.

Behalve de energielening verwijs ik eveneens naar de investeringssubsidies sectorale prioriteiten voor cultuur- en jeugdinfrastructuur met bovenlokaal belang. In 2022 zal een nieuw regelgevend kader in werking treden waarin duurzaamheid als prioriteit wordt geformuleerd. Trouwens, ook in het oude regelgevend kader was energiezuinigheid een prioriteit. Ik voorzie ook bijkomende middelen uit het Vlaams Klimaatfonds om energetische ingrepen in culturele infrastructuur te stimuleren. Ons verbruik naar beneden krijgen is het beste en het duurzaamste antwoord op de hoge energiefacturen, al besef ik heel goed dat het op dit moment niet gemakkelijk is.

Zie ik andere mogelijkheden tot maatregelen op maat van de cultuursector? Eventuele maatregelen op maat van de cultuursector zie ik als deel van het lopende onderzoek naar aanvullende financieringsvormen voor infrastructuur. Het verder sensibiliseren dat langetermijnoplossingen vruchten afwerpen, zal daar zeker deel van uitmaken, net zoals dat in de ruimere maatschappij het beste antwoord is: het verbruik laten dalen of de te verbruiken energie zelf opwekken. De problemen waar de cultuurhuizen mee kampen inzake energiekosten, zijn natuurlijk dezelfde waar iedereen op dit moment mee worstelt.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Minister-president, dank u wel voor uw heldere antwoorden. Ik vroeg mij gewoon nog één zaak af. Het is natuurlijk niet evident voor cultuurhuizen om te worden geconfronteerd met dergelijke zaken. Dat is natuurlijk niet hun corebusiness, denk ik dan. Misschien is er ook de mogelijkheid om cultuurhuizen te helpen met of te begeleiden inzake die hoge facturen en welke ingrepen ze zouden kunnen doen. Ik weet niet of dat bestaat binnen de schoot van Cultuurloket, maar dat is misschien iets wat kan worden meegenomen.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Ik wil gewoon kort meegeven dat er een tijd is geweest dat we het verwijt kregen dat we investeerden in stenen, in gebouwen, in culturele infrastructuur. "Het kan verkeren", zei Bredero. Ik heb dat verwijt hier gekregen. Het geld moest gaan naar iets anders, niet naar stenen. Collega's, ik kan alleen maar zeggen dat de realiteit ons toch noopt om in te zien dat investeren in stenen, in infrastructuur, ook wel broodnodig is voor cultuurhuizen om hun werking te kunnen doen. Ik geef dat gewoon maar mee, als nadenkertje.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Collega D'Hose, dank u wel voor deze vraag.

Minister-president, ik heb een paar weken geleden een vraag gesteld over de daling van de koopkracht van de socialprofitsector door de niet-indexering van hun subsidies, maar ook door de stijging van de loonkosten. Dat is ook een probleem, aanvullend op dit probleem van de hoge energiefactuur waarmee cultuurhuizen zitten. Ik denk dat dit een heel waardevol en nodig debat is om te bekijken, dus niet alleen die stijgende energieprijzen, maar ook die stijgende loonkosten. Ik hoor ook geluiden uit de brede sector dat dat echt problemen beginnen te worden voor de organisaties. Dat is dus iets waarvoor we zeker aandacht moeten hebben.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Om op de bijkomende vraag van mevrouw D'Hose te antwoorden: ik zei daarstraks dat we ook het uitbreiden van de maatregelen van het Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP) tot de jeugd- en de cultuursector bekijken. Ook het begeleiden van de doelgroepen wat de duurzaamheidsmaatregelen betreft, zit daarin vervat. Het ene impliceert dus het andere.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Dat was heel helder. Ik ben benieuwd of dat klimaatplan zal kunnen worden uitgebreid, en dan komen we daarop terug.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Stephanie D'Hose aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het lanceren van een bioscoopabonnement in Brussel
– 1976 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Van niet zo goed nieuws naar beter nieuws voor de sector, namelijk de revival van de arthousecinema's, die tot mijn persoonlijke favorieten in het culturele veld behoren. Het blijkt dus dat ze een complete revival kennen, dat de bezoekcijfers nog nooit zo hoog zijn geweest. Spijtig genoeg is er in Limburg geen arthousecinema. Ik weet niet of er hier collega's uit Limburg aanwezig zijn, maar misschien is het het moment om daar ook eens aan de bel te gaan hangen. Maar goed, dat is niet het onderwerp van mijn vraag. Ik laat het over aan de Limburgers om te pleiten voor een nieuw Limburgplan.

We lazen dat Brusselse arthousebioscopen zullen starten met een bioscoopabonnement. Voor een bedrag van 20 euro per maand kun je als abonnementhouder onbeperkt die Brusselse arthousecinema's bezoeken en daar van films genieten. Men heeft daarvoor een subsidie gekregen van het Europese netwerk. In diverse artikels werd gewezen op de vergelijking tussen Nederland en België op het vlak van cinema. We weten dat België traditioneel een sterker filmland is dan bijvoorbeeld Nederland, maar Nederland is ons aan het inhalen – hoewel we er geen wedstrijd van moeten maken.

Maar goed, het is misschien wel belangrijk om daar een stimulans aan te geven. Gelukkig bestaat het concept van een bioscoopabonnement hier al langer. Ik verwijs hierbij naar de Cinevillepas. De Brusselse initiatiefnemers rekenen ook op zo'n boost als bij de Cinevillepas. De arthousesector heeft immers ook geleden onder de coronacrisis.

Minister, hoe schat u de evolutie in van het aantal bezoekers in onze arthousebioscopen? Hoe groot was de impact van corona? Ik vermoed dat die uiteraard groot was.

Was u reeds op de hoogte van dit initiatief? Hoe kijkt u daarnaar? Bent u bereid om dat een brede uitrol te geven in Vlaanderen? Brussel is niet zo ver in dat geval.

Ik las dat op uw kabinet te horen viel dat er wordt ingezet op het vullen van de leemtes in het culturele veld; bioscopen vallen daar ook onder, al is er geen specifieke focus. Wat is uw visie met betrekking tot het uitbouwen van een uitgebreid, fijnmazig netwerk van lokale bioscopen? Ik ga ervan uit dat er een effect is op de prestaties van Belgische auteurs, acteurs en regisseurs en op de bredere stadsontwikkeling. Hebt u daarvoor een plan?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw D'Hose, u vraagt naar de evolutie van het aantal bezoekers. De verkoop van tickets in de Vlaamse arthousezalen ging tussen 2009 en 2019 in stijgende lijn: van 303.000 tickets – ik rond af – in 2009 naar meer dan 500.000 tickets in 2019, wat een stijging is van meer dan 66

procent over een periode van 10 jaar. Uiteraard hebben de coronamaatregelen en de verplichte sluitingen ook gevolgen voor de arthousebioscopen. De ticketverkoop zakte in 2020 naar 184.335 en in 2021 naar ongeveer hetzelfde, 186.928 bezoekers, wat neerkomt op een daling van 63 procent in vergelijking met 2019. De terugloop van bezoekers bij de arthousebioscopen lag wel iets lager dan het algemene gemiddelde bij de Belgische bioscoopcijfers, waar in 2020 een daling van 72 procent werd genoteerd.

U vraagt of ik op de hoogte was van het initiatief van de vijf Brusselse arthousebioscopen. In 2015 organiseerden het Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF) en Creative Europe Desk Vlaanderen een studiedag voor filmprofessionals met als thema 'Het publiek van morgen'. Een van de sprekers was Niels Büller, initiatiefnemer van de Nederlandse Cinevillepas. Het VAF is het project en de initiatiefnemers sindsdien blijven opvolgen en introduceerde het idee van de pas al meermaals bij de Vlaamse arthousebioscopen.

Het Cinevillemodel lijkt echter niet eenvoudig te transponeren naar Vlaanderen. Nederland beschikt immers over 109 filmhuizen en filmtheaters, waarvan er zich meerdere zalen in dezelfde stad bevinden. Momenteel zijn er 44 filmtheaters in 20 Nederlandse steden aangesloten bij de Cinevillepas. In Vlaanderen zijn de 8 arthousebioscopen echter verspreid over verschillende centrumsteden, met slechts 1 of in het beste geval 2 arthousebioscopen per stad. De Vlaamse arthousebioscopen reageren dan ook al vele jaren voorzichtig afwachtend op het initiatief.

In het kader van de steun die ik gaf vanuit het relanceplan Vlaamse Veerkracht en de initiatieven rond de heropbouw van het publiek legde het VAF het filmabonnement opnieuw op tafel en plant het nog dit jaar een marktonderzoek rond de invoering van een dergelijke filmpas in Vlaanderen. De bevindingen van het marktonderzoek, in combinatie met de ervaringen rond het Brusselse filmabonnement, zullen de Vlaamse arthousebioscopen helpen bij een beslissing over hun aansluiting bij het initiatief rond een gezamenlijk filmabonnement.

Het VAF is op de hoogte van de toekenning van de 'Collaborate to Innovate'-ondersteuning vanuit Europa Cinemas aan de Brusselse arthousebioscopen. Dit project voorziet de uitrol van een filmabonnement bij vijf Brusselse arthousebioscopen, maar formuleert ook de ambitie om het project verder uit te rollen in Vlaanderen, in België en uiteindelijk Europa. Het VAF volgt de evoluties op bij de initiatiefnemers en werkt mee aan verder overleg hierover.

In Brussel, met vijf arthousebioscopen op een beperkt territorium, of in Vlaanderen, waar er in de centrumsteden in het beste geval één en hier en daar eens twee zijn, is dat natuurlijk toch wel een ander gegeven. Maar goed, het voorstel ligt op tafel.

Wat is mijn visie op het uitbouwen van een meer fijnmazig net? Naast de 109 filmhuizen en filmtheaters in Nederland, de 1305 salles d'art et essai in Frankrijk en de 11 in Wallonië oogt de arthousesector in Vlaanderen eerder klein. Na jarenlange stagnatie lijken de stadsbioscopen echter een inhaalbeweging te hebben ingezet. Vlaanderen telt vandaag 8 bioscopen met een focus op auteursfilm. De huidige arthousebioscopen zijn gevestigd in 6 centrumsteden en leveren daar een belangrijke bijdrage aan een gezond en levendig stadsweefsel. Ze verankeren filmcultuur op een organische manier in de leefwereld van de stadsbewoner en -bezoeker door in te zetten op een rijk en gediversifieerd aanbod aan niet-mainstreamfilms. Op korte termijn zal het aantal arthousebioscopen in Vlaanderen verder evolueren naar 11, met 2 nieuwe arthousebioscopen op komst in Hasselt en Turnhout en de verdere uitbouw van een arthousewerking in Aalst.

Wie zich nog dieper wil onderdompelen in filmcultuur, kan in de steden ook terecht bij een aantal thematische of gespecialiseerde culturele vertoners, waaronder KASKcinema in Gent of Nova Cinema in Brussel. Op het vlak van geografische

spreiding vullen meerdere cultuurcentra, die zoals de Nederlandse filmhuizen lokaal betoelaagd worden, de witte vlekken op. De cultuurcentra ontwikkelden de voorbije decennia een cultureel filmvertoningsbeleid en zetten succesvol in op maandelijkse, tweewekelijkse of wekelijkse vertoningen. In totaal vertonen ongeveer 162 cultuurcentra op min of meer regelmatige basis films. Ze bereiken met ongeveer 4742 voorstellingen 447.714 bezoekers. Dat waren cijfers van 2019.

Het VAF ontwikkelde een beleid ter ondersteuning van deze initiatieven. Culturele vertoners en arthousebioscopen komen in aanmerking voor een meerjarige of projectmatige ondersteuning, die bij arthousebioscopen vooral toegespitst is op een ondersteuning voor de publiekswerking. Met een stimulansbeleid rond enerzijds de ondersteuning voor de vertoning van de Vlaamse auteursfilm en anderzijds een ondersteuning voor de uitbreiding met een kwalitatief filmaanbod, wil het VAF vertoners en cultuurcentra extra impulsen geven om hun filminitiatieven verder te ontwikkelen en te diversifiëren. Met het oog op de verdere stimulering van het culturele vertonerslandschap zal het VAF, binnen de context van de nieuwe beheersovereenkomst van het VAF/Filmfonds, die we recent goedkeurden, in de komende beleidsperiode 2022-2025 het initiatief nemen om na te denken over de formulering van een beleidsadvies voor een overkoepelend vertonersbeleid in Vlaanderen.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Minister, ik dank u voor het omstandige antwoord. Ik zal het later nog eens op mijn gemak doorlezen, want we hebben veel cijfers en info gekregen.

Doordat ze helemaal verspreid zitten over Vlaanderen, begrijp ik dat zo'n abonnement misschien wat moeilijk is. Staat het nog verder op de radar om te bekijken of het kan of is het idee voor een abonnement helemaal afgevoerd? Dat was me nog niet helemaal duidelijk.

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Manuela Van Werde (N-VA): Deze maandag was in de krant nog te lezen dat het cinemabezoek voor de Vlaamse film in 2021 enorm hard is tegengevallen. Daar zijn verschillende oorzaken voor, onder andere corona en de opmars van de streamingplatformen. Er wordt gezegd dat de cinema zich zal moeten heruitvinden en zijn troeven nog meer zal moeten uitspelen. Dat geldt voor de gewone cinema's, maar misschien hebben de arthousecinema's en de lokale cinema's door hun programmering, door hun ligging, vaak in het stadscentrum, daar al een klein streepje voor. Zo'n pas of abonnement kan dan nog een extra zetje zijn. Ik juich het initiatief heel erg toe.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Minister-president, ik ben blij om te horen dat het VAF daar een belangrijke rol in zal spelen, maar ik wou u vragen of u ook kunt bekijken of publiq mee ingeschakeld kan worden. Vandaag zien we dat er in Brussel enkel maar een Franstalige Brusselse organisatie mee betrokken is. Waarom publiq? In het verleden hebben ze ook op een heel succesvolle manier mee het gebruik van de Museumpas uitgerold. Daarbij had de overheid een eenmalig beperkt startkapitaal voorzien. Nadien konden zij volledig zelfstandig en zelfbedruipend werken met als resultaat veel meer museumbezoekers en veel meer inkomsten voor die musea. Het was echt een win-win. Die manier van werken kan misschien ook hier worden toegepast voor de ondersteuning van de arthousecinema's vanuit publiq. Ik zou van u willen weten hoe u daarnaar kijkt en of u dat eventueel wilt bekijken.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ja, in de filmwereld bestaat die abonnementsformule. Het is de bedoeling om die abonnementsformule uit te breiden naar Vlaanderen. Tenminste, als er interesse is bij de arthousecinema's. De knowhow van de Museumpas die werd opgebouwd bij de lancering van het project, die fase zijn we voorbij met dit filmabonnement. Maar ik zal aan het VAF doorgeven dat er eventueel nog inspiratie kan worden gehaald bij de mensen die de Museumpas mee gelanceerd hebben.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Filip Brusselmans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het realiseren van het masterplan voor de Antwerpse Bourlaschouwburg
– 1991 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Minister-president, ik zal het ook een beetje inkorten. Vandaag is 'den Bourla', zoals we het gebouw noemen dat sinds 1989 de thuisbasis is van theatergezelschap Toneelhuis, al lang niet meer de best gebouwde schouwburg van Europa. Integendeel, ondanks verschillende uitbreidingswerken en een ingrijpende restauratie in 1993 voldoet den Bourla al lang niet meer aan de noden van een hedendaags theater. Meerdere ingrepen en een nieuwe, volledige restauratie zijn nodig om er opnieuw een open maar vooral ook een toegankelijk theater van te maken. Nadat hierover in 2017 met de verschillende stakeholders een initieel akkoord over de financiering werd bereikt, werd er toen een globale visie – men noemt het een masterplan – opgesteld, met respect voor het historisch erfgoed, dat vorig jaar voor het eerst aan het grote publiek werd voorgesteld.

Ondertussen bereikt mij het bericht dat de initieel voorziene en begrote bedragen die aan de uitvoering van dit masterplan hangen, gevoelig zouden zijn overschreden. Dit in het kader van een onderzoek dat een bepaalde kwaliteitskrant aan het voeren is naar de aanbestedingen die worden gedaan en de budgetten die bij restauraties van cultuurhuizen vaak worden overschreden. Het recentste voorbeeld waar het budget bijna verdubbeld is, is het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen (KMSKA). Daar hebben we het al een paar keer over gehad.

Mijn eerste vraag aan u, wat betreft den Bourla, is of u dat kunt bevestigen.

Klopt het dat er uzelf en uw collega Diependaele aan tafel zullen zitten met het Antwerpse stadsbestuur om het kostenplaatje te bekijken? Zullen er nog andere partijen – ik denk bijvoorbeeld aan autonoom gemeentebedrijf (AG) Vespa – bij dit overleg worden betrokken?

Indien dit overleg intussen heeft plaatsgehad, had ik graag van u de conclusie gekregen van dit gesprek plus een stand van zaken in dit dossier, dus concreet de huidige budgettering en dergelijke.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Brusselmans, naar aanleiding van de opmaak van het voorontwerp voor de renovatie van de Bourlaschouwburg werd een nieuwe raming opgemaakt die rekening houdt met het aangepaste bouwprogramma en de gewijzigde kosten ten opzichte van de initiële raming die in 2017 werd opgemaakt. De huidige raming houdt rekening met een gestegen bouwkostindexering – u weet dat dat de laatste tijd zo is, net zoals zoveel andere dingen –

à rato van 3,38 procent per jaar sinds 2017. Als u dat optelt, gaat dat richting 15 procent. De prijsstijgingen voor de bouwprojecten bij culturele infrastructuur in eigendom van de Vlaamse overheid hebben een gelijkaardige grootteorde. Toneelhuis en het aangestelde ontwerpteam zijn bezig met het huiswerk om te bekijken hoe hiermee kan worden omgegaan.

Gaan we samenzitten of hebben we al samengezeten? Dat is gebeurd. De renovatie en restauratie van de Bourlaschouwburg werd opgenomen in het regeerakkoord. Dat is als dusdanig een prioriteit voor mij. Vanzelfsprekend sta ik in nauw contact met mijn collega, minister Diependaele, en met het Antwerpse stadsbestuur als belangrijke partner in dit mooie project. Evenzeer is Toneelhuis zelf, als gebruiker van de schouwburg, een belangrijke partner. AG Vespa maakt deel uit van de stuurgroep die dit project op maandelijkse basis opvolgt.

Het overleg met het Antwerpse stadsbestuur en Toneelhuis heeft plaatsgevonden op 25 februari 2022, waar Toneelhuis de bijgestelde raming verder heeft toegelicht. Het overleg was dus vooral een toelichting, en veel conclusies kan ik u bijgevolg nog niet meedelen. Aangezien er nog wijzigingen aan het bouwbudget kunnen gebeuren vooraleer de opdracht voor uitvoering van de werken wordt toegewezen, zijn er nog geen concrete afspraken gemaakt naar aanleiding van het overleg met de bouwheer. Ik blijf dit vanzelfsprekend verder van nabij opvolgen, in nauwe samenwerking met collega Diependaele, de stad Antwerpen en Toneelhuis zelf.

U vraagt mij naar de stand van zaken van dit project. Het departement Cultuur, Jeugd en Media (CJM) zal, conform de regeringsbeslissing van oktober 2020, een eerste investeringsbedrag verlenen, dat zoals gepland in 2023 zal worden vastgelegd.

Er zijn natuurlijk een aantal kostenstijgingen die onvermijdelijk zijn door de indexeringen van de bouwprijzen. Dat maakt iedereen mee die vandaag stenen op elkaar legt. Ik denk dat we niet moeten discussiëren over de initiële verdeelsleutel; je moet die aanpakken. Er zijn dan ook een aantal dingen die niet in het initiële bestek zaten. Dat hebben we met het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen ook meegemaakt en het is beter dat die in het begin van het project op tafel komen dan en cours de route. Die dingen zullen de specialisten moeten evalueren: is het strikt noodzakelijk, of is het zo dat als we die later moeten toevoegen, de kost exponentieel veel meer zal zijn? Daar gaan we nu met de kam door om te zien wat noodzakelijk is, wat nodig is en wat 'nice to have' is, om dan daarna terug de discussie op basis van het reële bouwprogramma te houden. Maar dat er een budgetstijging zal zijn, vanwege de gestegen bouwkost, is onvermijdelijk.

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Ik heb wel begrepen uit eerdere informatie die ik erover kreeg dat de stijging van de geschatte kost wel een pak hoger zou liggen dan louter de indexering.

Minister-president Jan Jambon: Als ik u eventjes mag onderbreken. Er zijn twee elementen: een stijging van de bouwkost en ook een aantal bijvragen.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Het tweede is daarbij veel groter dan het eerste.

Minister-president Jan Jambon: Het tweede kunnen we maar ramen als we er met de kam doorgegaan zijn. Dan kunnen zeggen wat we gaan doen en wat niet.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Dat weet ik, maar er is natuurlijk een tussentijdse raming die vandaag op tafel ligt. Ik had graag van u gehoord wat daar de bedragen zijn. Over welke stijging spreken we precies en waar is dan de onderverdeling die u maakt? Wat zijn de bedragen die u daarop kunt kleven? Want, uiteindelijk

snap ik wel altijd – u hebt dat vorige keer met het KSMKA ook uitgelegd – dat er dingen en onvoorziene omstandigheden kunnen zijn waar je op voorhand geen rekening mee houdt en die je het beste aanpakt in het begin. En dat klopt natuurlijk allemaal wel.

U hebt toen de gemakkelijke vergelijking gemaakt, als u zelf verbouwt dat u het wel zult weten. Maar ik weet ook één ding en dat is als ik zelf verbouw – of als een Vlaming zelf verbouwt – en we natuurlijk een bepaald budget hebben, dat niet altijd tot in het oneindige kan doorgaan. Wat we met het KMSKA hebben gezien, mag zich, naar mijn mening, absoluut niet terug herhalen.

De eerste schijf, het eerste budget voor de bouw, zal toegekend worden in 2023. Het project zal normaal lopen tot 2029. Als alles volgens plan verloopt, natuurlijk, want dat kan ook weer worden bijgesteld. Maar de vraag is: met welke factuur gaan we in 2029 opnieuw zitten? Natuurlijk kunnen er bijstellingen zijn, maar wat is een raming nog waard in het begin als we eindigen zoals bij het KMSKA? Dat moeten we, denk ik, absoluut vermijden, omdat we de factuur ook weer doorschuiven naar een volgende legislatuur.

Mijn vraag concreet aan u is of u daar bedragen op kunt kleven. Kunnen wel, maar de vraag is vooral: wilt u dat doen?

Minister-president Jan Jambon: Voor alle duidelijkheid, infrastructuurprojecten erf je van de vorige regering, en je steekt er door naar de volgende regering. Je kunt een regering niet verwijten dat ze binnen een legislatuur een infrastructuurproject niet helemaal afrondt. We hebben er een hele reeks. Het is trouwens als minister ook heel dikwijls zo dat je de projecten van een voorganger feestelijk mag openen en dat de projecten die je zelf gestart bent, uw opvolger of de opvolger erna feestelijk kan openen.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Tenzij je herverkozen wordt …

Minister-president Jan Jambon: Er zijn limieten aan alles.

Maar om heel concreet op uw andere vraag te antwoorden: dat is juist de oefening die we nu aan het maken zijn: welke 'meervragen' liggen er op tafel, niet in termen van geld, maar in termen van 'dit en dat moet er nog bij en dat willen we zo'. De specialisten zijn die nu aan het analyseren om te zien wat dat kost en of het dat geld waard is. Dit willen we inderdaad – u hebt honderd procent gelijk – in het begin van de oefening doen. Tegen de stijging van bouwprijzen en indexering kun je niets doen, maar zeggen, we zijn dat in het begin vergeten, we hadden er ook nog dit of dat moeten bij hebben … Daarom moet die oefening in de eerste fase grondig gemaakt worden. Daar zijn we nu mee bezig. Dat zal tegen de opmaak van de begroting voor 2023 helder zijn, ook wie welk deel van de rekening voor zich neemt. Maar de budgetten in Vlaanderen zijn niet van die aard om daar alle mogelijke frivoliteiten aan toe te voegen. Daar zal mijn houding in zijn dat men toch met serieuze argumenten moet aankomen om die bijkomende dingen eraan toe te voegen.

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): U zegt inderdaad dat we nu bezig zijn met dat op te maken en te zien welke elementen echt essentieel zijn, waardoor een stijging van de kosten onvermijdelijk is. Er ligt vandaag wel iets op tafel, een totaalpakket. Er is de bijstelling van een masterplan. Er is een vraag waar u aan kan beknibbelen, waar u al dan niet bepaalde elementen kunt uit halen. Daar kan natuurlijk wel een bedrag op gekleefd worden. Het is spijtig dat dat in de commissie niet meegegeven wordt, zeker omdat ons dat een beeld zou kunnen geven van wat de initiële vraag was en wat daar dan uiteindelijk na onderhandelingen met onder meer de Vlaamse Regering uit gekomen is. Zoals u zegt, is het budget van de

Vlaamse Regering inderdaad niet van die orde dat alles kan, maar dat is voor de stad Antwerpen al helemaal het geval niet als ik kijk naar hun budgettering. Ik had graag een bedrag gehoord. U weet waarschijnlijk wel waarom. Het is jammer dat we dat hier niet krijgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het Innovatiemechanisme
– 2014 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de verantwoordingstool van het Innovatiemechanisme
– 2050 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Vorige week verscheen er in De Standaard een vrij kritisch stuk met als titel 'Pesttaal' over de vragenlijst die gesubsidieerden moesten invullen om in aanmerking te komen voor een ondersteuning via het Innovatiemechanisme. Ik verwijs gewoon naar het artikel. Ik ga het niet citeren. Het is wel duidelijk dat dat taalgebruik te wensen overlaat. Dat is één kritiek.

Nog belangrijker is een inhoudelijke kritiek die we vanuit de cultuursector hebben gehoord, namelijk over de doeltreffendheid van dit mechanisme. Nu, de initiële doelstelling – het duurzaam verankeren van de tijdens de pandemie ontwikkelde innovatieve businessmodellen – is natuurlijk lovenswaardig. Maar binnen dat mechanisme wordt een eenmalige forfaitaire subsidie van 7500 euro voor organisaties en 2750 euro voor personen voorzien voor wie een zelfevaluatietool invult. Op de website van Cultuurloket is daar meer informatie over te vinden. Via die tool kom je te weten waar er mogelijke innovatiekansen liggen en hoe je daar actief op kunt inspelen. Vervolgens vind je er een definitie van wat het departement onder 'innovatie' en onder 'cultureel businessmodel' verstaat.

Nu, enkel die formele voorwaarden waren vastgelegd en het was beschikken over de geselecteerde NACEBEL-code en professioneel actief zijn in Vlaanderen of in Brussel-Hoofdstad. Zolang er budget was, werden de premies onmiddellijk uitbetaald. Na de toekenning kreeg men tot en met 1 maart 2022 de tijd om een verantwoording in te vullen, zo lezen we op de site van het departement.

Minister, ik verneem toch dat er in de cultuursector heel wat ongenoegen, frustratie en zelfs woede leeft over dit Innovatiemechanisme, dat men als onaangepast evalueert. Zowel de lancering, de hinkstapsprong in de bekendmaking en de groeiende lijst van beperkingen hebben dit ongenoegen gevoed. Er worden ook ernstige bedenkingen geuit bij het absoluut niet aangepast zijn aan de kunstpraktijk. Het krantenartikel waarnaar ik verwees en waarin het ging over dat krakkemikkige consultancyjargon, illustreert dat.

Begin december kreeg men bovendien het bericht dat alle bestedingen in 2021 moesten gebeuren, maar de laatste premies werden pas eind oktober toegekend. Dat geeft die organisaties of mensen dus maar twee maanden de tijd om een innovatietraject op te zetten, terwijl we zien dat commerciële bedrijven daar meestal toch minstens een half jaar, en gemiddeld zelfs meer dan anderhalf jaar aan besteden, en

vaak ook nog eens worden ondersteund door een afdeling Onderzoek en Ontwikkeling (O&O) of consultants.

Die aanvraag ging van start met een zelfevaluatie. Dat waren 54 erg theoretische vragen over 5 dimensies van zo'n innovatietraject. Dan kreeg men een kleurrijk rapport vol clichés en holle woorden.

Minister-president, hoe is het idee voor deze premie ontstaan? Waarom is er gekozen voor deze subsidievorm?

Wat is de rol van Cultuurloket bij de totstandkoming van het Innovatiemechanisme? Werd bij het uitwerken van dit mechanisme, zowel in verband met de aanvraag als in verband met de verantwoording, overleg gepleegd met de cultuursector? Zo ja, met welke organisaties en op welke manier werd er rekening gehouden met bedenkingen?

Welke ondersteuning werd er geboden aan de aanvragers?

Hoeveel aanvragen werden er door personen en organisaties ingediend, en hoeveel van hen ontvingen een premie? Hoeveel van die premieontvangers hebben de verantwoordingstool ingevuld?

Wanneer zal het departement klaar zijn met de beoordeling van die verantwoordingsdocumenten, en op basis van welke criteria zal die beoordeling gebeuren? Zijn er plannen om de informatie uit de verantwoordingsdossiers verder te analyseren of op een andere manier te verwerken?

In het experimenteel reglement staat dat, indien de verantwoording via de online tool niet of slechts gedeeltelijk wordt ingediend, de volledige subsidie zal worden teruggevorderd. Is dat, gezien de kritiek op die vraagstelling, nog altijd uw intentie?

Niemand is natuurlijk tegen het stimuleren van innovatie, en kiezen voor een breed en open toepassingsgebied is ook niet verkeerd, maar de korte termijn en de beperkte middelen zorgen wel voor een versnippering van die middelen. Daardoor kun je je afvragen of die subsidie nog doelmatig is. Bent u op de hoogte van de scherpe kritiek uit de cultuursector op het Innovatiemechanisme? Wat is uw reactie hierop? Hoe evalueert u het Innovatiemechanisme qua deelname, doeltreffendheid en doelmatigheid?

De bedragen voor organisaties zijn op maat van de VLAIO-premies (Agentschap Innoveren en Ondernemen). Die zijn vaak bedoeld voor het inhuren van externe expertise in een kmo. Innovatie in de cultuursector is natuurlijk van een heel andere orde. Het zou goed zijn om even te onderzoeken wat de sector nodig heeft aan ondersteuning. Welke plannen hebt u in die richting?

Innovatie binnen een organisatie is meer dan gewoon een eenmalige injectie. Een organisatie die volwaardig is gesubsidieerd, kan innovatie in de kern van haar werking inbouwen. Zo kunnen innovatietrajecten die eigen zijn aan de kunstensector, ook effectief duurzaam indalen in een organisatie. Wat is uw mening daarover? Welke plek ziet u voor innovatie in die sector?

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister-president, ik heb een gelijkaardige vraag.

Wij zijn zeker niet te beroerd om het ook te zeggen als het goed is, maar er zijn toch al eerder wat vragen gesteld bij het Innovatiemechanisme in het kader van de relance voor cultuur. Naar aanleiding van een artikel daarover in De Standaard, hebben wij nu toch nog een aantal bijkomende vragen.

Het Innovatiemechanisme is een subsidie voor culturele organisaties en ondernemers om hun culturele businessmodel te innoveren. Ongeveer 1200 dossiers werden

goedgekeurd en ontvingen een subsidie. Daarvoor moest dus ten laatste tegen 1 maart een verantwoording worden ingediend. Die bestond inderdaad uit 9 open vragen. Zoals in de genoemde artikels wordt aangehaald, zijn die allerminst helder geformuleerd, om niet te zeggen hermetisch. De administratie geeft ook toe dat het fout is gelopen bij het opstellen van de verantwoordingstool, en dat de vragen weinig scherp en accuraat werden geformuleerd. Zij zeggen inderdaad dat dat door tijdsgebrek is gekomen.

De vragenlijst zorgde voor heel wat stress bij organisaties en zeker bij individuele kunstenaars. In het ergste geval hadden die een je-m'en-foutismegevoel van de bovenste plank, met als gevolg dat sommigen zeggen dat ze bij het beantwoorden – ik quote – "nog nooit zoveel hebben geluld." Dat kan natuurlijk niet de bedoeling zijn.

Voor elke vraag dienden telkens minimum 1500 tekens te worden ingevuld, zonder maximumaantal. Een korte rekensom leert ons dat dat neerkomt op een slordige 16 miljoen tekens of zo'n 5000 pagina's tekst, 5000 pagina's antwoorden op slecht geformuleerde vragen.

Ook opvallend is dat er, naast de weinig doordachte vragenlijst, niet werd gevraagd om verantwoordingsstukken in te dienen. Wel wordt gevraagd dat men die tien jaar ter beschikking houdt van de administratie. Dat is vreemd, zeker gezien de vrij strenge regels over welke kosten wel en niet konden worden ingediend.

Minister-president, naast de zeer zinvolle vragen van de heer Van de Wauwer heb ik een aantal vragen.

Wie zal de dossiers lezen en waartoe moeten de antwoorden van de aanvragers dienen? Het verwerken van al deze informatie zal veel tijd en mankracht vragen. Nu blijkt dat de vraagstelling niet goed werd opgesteld, kunnen we ons afvragen of dat een zinvolle inzet van die mankracht is. Daarnaast kunnen we concluderen dat de antwoorden op die vragen hoogst waarschijnlijk ook weinig bruikbaar zullen zijn om conclusies uit te trekken en nieuw beleid op te baseren.

Heeft het Innovatiemechanisme zo zijn doel niet voorbijgeschoten? De administratie zelf haalt tijdsgebrek aan als reden voor een weinig doordachte vragenlijst. Tegelijkertijd werd van de indieners gevraagd om op amper twee maanden tijd – eind oktober werd de toekenning pas bekendgemaakt en eind december was de einddatum – diepgaand te innoveren. En dat gebeurde net in een periode waarin het knipperlichtbeleid omtrent corona al voor heel wat onzekerheid en werkdruk zorgde. Minister-president, hoe wilt u de impact van het Innovatiemechanisme in deze context bestendigen?

Daarnaast kunnen we ons nog steeds de vraag stellen over de zin- en onzin van het Innovatiemechanisme. Vanuit het beleid is er almaar meer aandacht voor de professionalisering van de sector: van marketingstrategieën tot zakelijke modellen die op punt moeten worden gesteld. Zo creëren we organisaties die dan wel perfect professioneel kunnen omkaderen, maar waarbij de aandacht voor wat er omkaderd wordt, namelijk goede kunst, nagenoeg afwezig is. Dreigen we niet te verzanden in een overgeprofessionaliseerde sector waarbinnen amper middelen aanwezig zijn om projecten te verwezenlijken?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Van de Wauwer, u vraagt hoe het idee van deze premie is ontstaan. Het idee van het Innovatiemechanisme kreeg vorm binnen de contouren van de Taskforce Cultuur. De Taskforce Cultuur bestond uit een stuurgroep met mijn kabinet, de administratie, Cultuurloket en Annick Schramme van de Universiteit Antwerpen. Binnen de Taskforce Cultuur werden daarnaast specifiekere werkgroepen opgericht die tot doel hadden specifieke

voorstellen naar voren te schuiven om op korte termijn de acute noden van de culturele sector ten gevolge van de coronapandemie te lenigen. Daar hebben we het in het verleden al meermaals over gesproken.

Een van de voorstellen, dat met veel enthousiasme onthaald werd, was het idee om een instrumentarium te lanceren dat de sector zou klaarstomen op het gebied van businessmodelinnovatie.

Daarnaast werd mij vanuit Cultuurloket en een aantal bovenbouwspelers aangegeven dat er nood is aan nieuwe referentiekaders en inzichten in de manier van werken binnen de culturele sector. De coronapandemie zorgde voor een sleutelmoment waar we onszelf als sector moesten heruitvinden en onze werking in vraag moesten stellen. Het gaf de sector noodgedwongen de kans om een denkoefening te maken. Door een dergelijke oefening inhoudelijk te stimuleren, te begeleiden en er een financiële injectie tegenover te zetten, werd het voor culturele actoren in het veld mogelijk om actief met businessmodelinnovatie bezig te zijn.

Ik heb dus niet voor een subsidievorm gekozen die enkel een ondersteunend effect had. Het was wel degelijk en zelfs expliciet de bedoeling om de sector te laten reflecteren. Voor de bedragen van 2750 euro en 7500 euro voor respectievelijk personen en organisaties kon binnen het vooropgesteld tijdsbestek tegen een billijke vergoeding een reflectieoefening worden doorgevoerd. De rol van Cultuurloket was om het parallelle traject te begeleiden door een zelfevaluatietool te hosten op hun website, het coachingstraject vorm te geven en algemene input te leveren in de stuurgroep van het Innovatiemechanisme.

U vraagt ten tweede of er overleg werd gepleegd met de sector. Bij de opzet van het Innovatiemechanisme binnen de Taskforce Cultuur werden gesprekken gevoerd binnen de werkgroepen met personen en organisaties uit diverse hoeken van de sector, zowel uit de kunstensector als uit sociaal cultureel werk, en van erfgoed tot de meer commerciële sector. Ook het Agentschap Innoveren en Ondernemen en Flanders District of Creativity (Flanders DC) zaten mee rond de tafel om voorstellen te doen over hoe we konden tegemoetkomen aan de acute noden veroorzaakt door de coronapandemie in de loop van 2021.

Nadat we de innovatie-experten Bax & Company onder de arm namen om het gehele traject te begeleiden, werd een startnota opgesteld. Bax & Company, dat wereldwijd zowel private en publieke organisaties als onderzoekscentra begeleidt op het gebied van innovatie, gaf aan dat de meest effectieve stap was om te starten met een nulmeting, onder de vorm van een startnota. De startnota was het resultaat van interviews met bovenbouwspelers en rondetafelgesprekken met zowel kleine, middelgrote en grote organisaties uit de sector als met individuele cultuurwerkers en experten. Op die manier kon heel veel informatie worden verzameld. Deze nulmeting was tevens de basis om de zelfevaluatietool en de verantwoordingsprocedure op te stellen. Beide modules zijn met andere woorden opgesteld op basis van de innovatiethema's die Bax & Company vooropstelden, getoetst aan specifieke sectorinformatie vanuit de interviews en de rondetafelgesprekken.

Welke ondersteuning werd er geboden aan de aanvragers? Aanvragers konden bij verschillende instanties terecht voor ondersteuning. Enerzijds werd de 1700 ingeschakeld voor – technische – eerstelijnshulp. Daarnaast werd een specifiek e-mailadres voor escalatie opgezet, beheerd door het Departement Cultuur, Jeugd en Media (CJM). Ten tweede werd naast de websitepagina ook een FAQ opgesteld die regelmatig werd geüpdatet in samenspraak met Cultuurloket. Bovendien werd er ook expliciet doorverwezen naar de startnota, waarin meer informatie en achtergrondkennis te vinden was over innovatie in de cultuursector. Ten derde kon diezelfde informatie ook bij Cultuurloket worden teruggevonden en beantwoordden zij ook specifieke vragen uit de sector. Ten vierde kon de subsidie ook worden ingezet

om een innovatietraject op te zetten onder betalende begeleiding van een van de coaches die vermeld staan op de website van Kopiloot, een onlinedatabank van zakelijke dienstverleners voor ondernemers in de creatieve sector.

U vraagt ook naar de kwantitatieve gegevens. In totaal hebben 1219 entiteiten de premie aangevraagd. Dit verhoudt zich als 468 organisaties tegenover 751 personen. In totaal kregen 1090 entiteiten – 662 personen en 428 organisaties – de premie en hebben 1039 entiteiten – 628 personen en 411 organisaties – de verantwoordingstool ingevuld.

Wanneer zal het departement klaar zijn? Mijn administratie is nu begonnen met de controle van de verantwoordingsdossiers. Daarnaast heb ik recent een overheidsopdracht uitgestuurd om alle inhoudelijke antwoorden binnen de modules – zowel de zelfevaluatietool als de verantwoording – van het Innovatiemechanisme te bundelen en te analyseren. Afhankelijk van de gekozen partner zal er worden bekeken op welke manier we deze schat aan data verwerken en wanneer we kunnen terugkoppelen naar de sector. Ik mik erop de eerste resultaten nog vóór deze zomer te kunnen delen.

Vervolgens vraagt u of ik de intentie aanhoud om de hele subsidie terug te vorderen. Dit reglement werd op 16 juli 2021 goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Ik heb mijn administratie de opdracht gegeven meermaals een herinnering te sturen naar de indieners zodat ze voldoende op de hoogte waren van deze bepaling in het reglement. Het kan niet de bedoeling zijn dat indieners de middelen binnenhalen, maar vervolgens niet aan de verplichting voldoen om een correcte verantwoording in te dienen. Geval per geval zal worden bekeken of er sprake is van voldoende of onvoldoende verantwoording. Voor alle duidelijkheid: het gaat hierbij niet over een inhoudelijke beoordeling, maar wel over een goede weergave van de reflectieoefening die organisaties of individuen doorliepen.

Hoe evalueer ik het Innovatiemechanisme? Ik ben op de hoogte van de verschillende stemmen over dit initiatief. Het is namelijk ook zo dat mij enorm veel positieve reacties ter ore zijn gekomen bij de lancering van het Innovatiemechanisme. Vele spelers wisten mij te vertellen dat ze dankzij het Innovatiemechanisme gedwongen werden om na te denken over hun werking. Een aantal cultuurwerkers gaven ook aan een tweede adem te hebben gevonden om ook in een postcovidtijdperk relevant te blijven en zich bewust te zijn van het inherent opnemen van innovatie in de werking.

Zoals ik zonet heb vermeld, ga ik nu de impact van het volledige project na. Want inderdaad, het Innovatiemechanisme was in eerste instantie bedoeld voor die spelers die niet in aanmerking komen voor de kmo-portefeuille van VLAIO en die dikwijls zelf geen middelen kunnen vrijmaken om hier in hun huidige werking mee bezig te zijn. Zoals aangegeven, wacht ik eerst de resultaten af van de inhoudelijke analyse om hier verdere uitspraken over te doen.

Wat is mijn mening over het feit dat een organisatie innovatie in de kern van haar werking moet inbouwen? Het Innovatiemechanisme diende eerst en vooral om tegemoet te komen aan de noden op korte termijn veroorzaakt door de coronapandemie. Daarnaast ben ik me ervan bewust dat een volledig innovatietraject veel meer tijd in beslag neemt dan enkele maanden. Het was dan ook de bedoeling dat het Innovatiemechanisme actoren in het veld zou aanzetten tot een eerste reflectie.

Met de achtergrondkennis van de startnota alsook het invullen van de zelfevaluatietool, kregen sectoractoren de kans om te reflecteren over de toekomst van hun werking. In de verantwoordingsmodule werden dezelfde thema's van de zelfevaluatietool herhaald, waardoor het nu mogelijk is om na te gaan op welke domeinen vooruitgang is geboekt en welke denkpistes allemaal ontstaan zijn. De vragen van de verantwoording werden dan ook na het toekennen van de premie opengesteld, waardoor indieners op voorhand konden zien wat van hen verwacht werd.

Bovendien werd ook een coachingtraject georganiseerd door Cultuurloket waar zowel cultuurspelers als innovatie-experten van elkaar konden leren, en een aantal culturele actoren in een doorgedreven innovatietraject zijn gestapt. Deze best practices zal ik delen met de sector om hen verder te inspireren en stimuleren.

Dan kom ik tot de vragen van mevrouw Meuleman.

Wie zal deze dossiers lezen? Op dit moment heb ik een overheidsopdracht uitgestuurd, zoals ik daarnet al zei, om de resultaten van de zelfevaluatie en de verantwoording te analyseren.

Het Innovatiemechanisme is van in het begin zo ontworpen dat het mogelijk is om de resultaten uit de zelfevaluatietool te koppelen aan de antwoorden uit de verantwoordingsmodule. Zo kan als het ware een foto gemaakt worden van de situatie voor en na het ontvangen van de subsidie. De vragen, die op meerdere manieren konden worden geïnterpreteerd, hebben vooral tot doel om als het ware de doorgevoerde reflectie te weerspiegelen die eigen is aan het begin van een innovatietraject. Ik ben er mij van bewust dat niet alles rechtlijnig kan worden geïnterpreteerd en dat er ook ruimte moet zijn voor het falen, wat natuurlijk inherent is aan een innovatieproces. De resultaten die uit deze vergelijking zullen voortkomen, zullen een grote inspiratiebron zijn om zicht te krijgen op de impact die het Innovatiemechanisme heeft gehad.

U vroeg me of het Innovatiemechanisme zo zijn doel niet heeft voorbijgeschoten en hoe we de impact willen bestendigen. De studie die ik net heb uitgestuurd ter evaluatie, zal mij vertellen hoe doelmatig het instrument was. Maar als ik de vele positieve reacties hoor, heeft het instrument zowel een antwoord kunnen formuleren op de acute noden van de COVID-19-pandemie alsook de mogelijkheid geboden aan de sector om een reflectie door te voeren over de werking in een postcovidtijdperk. Sterker nog, enkele cultuurspelers vertelden me dat het Innovatiemechanisme een verfrissende manier is om organisaties en individuen in tijden van crisis op een positieve manier vooruit te helpen.

Voor alle duidelijkheid: het was niet de bedoeling dat er een volledig afgewerkt innovatietraject uit dit instrument zou voortkomen. Enkel een reflectie van het eigen verdienmodel op basis van de zelfevaluatietool, de startnota en de financiële vergoeding die op diverse manieren kon worden ingezet, kon helpen om verschillende ideeën te piloottesten.

Wat de zin en de onzin van het Innovatiemechanisme betreft: ik ben ervan overtuigd dat een goede, efficiënte en effectieve manier van organiseren de basis legt voor een geslaagde uitvoering in de praktijk. Ik kan dan ook niet genoeg het belang van professionalisering benadrukken. Door te weten welke mechanismen achter de creatieve praktijk spelen, versterken we het statuut van de creatieve professional, wordt aan kennisopbouw gedaan, wordt voor een sterkere onderhandelingspositie gezorgd en verhogen we de zelfzekerheid en de positie van de sector.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Minister, ik dank u voor het uitgebreide antwoord op de vele vragen.

U stelt dat u enkel maar positieve geluiden hebt gehoord. Ik kan stellen dat wij wel negatieve geluiden hebben gehoord. Ik kan begrijpen dat er bij de lancering veel enthousiasme was. Nogmaals, wij steunen de doelstelling ook. Bij de lancering waren wij ook enthousiast over dit idee, om de duurzaamheid daar door te trekken.

Minister, u sprak over een evaluatie. U verwees in antwoord op mijn eerste vraag naar de rol die de Taskforce Cultuur heeft gespeeld bij de totstandkoming van het

mechanisme. Zal de volledige taskforce betrokken worden bij de evaluatie? Waar gebeurt die? Indien de evaluatie nog niet gepland is, wilt u de taskforce daartoe dan de opdracht geven?

U antwoordde op een vraag van mevrouw Meuleman dat u een nieuwe overheidsopdracht voorziet die de lezing van de documenten zal doen. Ik vroeg mij af of dat een onderdeel is van de bestaande opdracht aan dat Nederlandse bureau binnen het budget van 155.000 euro dat het ter beschikking heeft gekregen? Dat is toch een serieus budget. Maakt het daar deel van uit of gaat het over een nieuwe opdracht? Wat is de kostprijs daarvan?

Ten slotte wil ik u nog wijzen op een bijkomend probleem dat mij pas ter ore is gekomen na de indiening van deze vraag. Blijkbaar was er – ik weet niet of het vanuit het departement was of vanuit Cultuurconnect – gevraagd aan de grote organisaties om pas op het einde hun aanvraag in te dienen om zo de kans te geven aan individuele spelers, wat ik ook een mooi initiatief vind. De individuele spelers waren moeilijk te bereiken met de coronasteunmaatregelen. Op deze manier zouden zij voorrang hebben gekregen.

Op de laatste dag van de indiening is het systeem gecrasht met als resultaat dat veel organisaties *… (onverstaanbaar) …* Bent u zich bewust van dit probleem? Kunt u daar eventueel nog een oplossing voor zoeken?

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik snap ook echt wel de goede intentie, dat het idee was om het te proberen en een win-win te creëren. Het idee was 'never waste a good crisis', om die crisis dan te gebruiken om te innoveren. Ik denk alleen dat de timing niet juist was. We hebben nu ook de Graydonstudie gepresenteerd gekregen. Hadden we dat misschien nu gelanceerd om te kijken of we nog iets konden doen voor die bedrijven in code oranje, dan was het een ander verhaal geweest, maar op dat moment kwam het te vroeg. Op een moment dat de crisis er heel zwaar op inhakte en dat de maatregelen af en aan waren, was er geen ruimte om hier echt mee bezig te zijn. Dat zijn ook eerder de reacties die ik daarover heb gekregen, nog los van de uiteindelijke uitvoering.

Je hebt enerzijds de timing en het principe, maar we zitten ook nog met de gebrekkige uitvoering waarbij we ons vragen moeten stellen. Als u evalueert, bent u bereid om dat te bekijken, de nodige flexibiliteit aan de dag te leggen en eventueel te bekijken of dit niet op een ander moment op een betere manier kan worden hernomen?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Van de Wauwer, u haalt twee evaluaties door elkaar. Er is enerzijds de inhoudelijke evaluatie van de ingediende dossiers. Daar is die nieuwe opdracht voor uitgeschreven. Dat behoort niet tot de initiële opdracht van Bax & Company. Het budget daarvoor is 70.000 euro, exclusief btw.

De andere evaluatie, die we hier nu een stuk aan het maken zijn, is die van het proces. Daar zal de taskforce bij betrokken worden, trouwens ook bij de interpretatie van het rapport dat uit die opdracht volgt.

Wat het crashen op de laatste dag betreft: ik was daar voor alle duidelijkheid niet van op de hoogte. Als dat systeem gecrasht is, neem ik aan dat de deadline opschuift, zodat men dat toch kan indienen. Daar ga ik van uit, maar dat is mijn interpretatie. Voorzitter, als het goed is voor u, zullen we die informatie opvragen en aan het verslag laten toevoegen.

U kunt lang discussiëren of de timing goed of niet goed was. Ik merk dat er 1200 mensen op de vraag zijn ingegaan: een kleine 500 organisaties en een 700-tal

individuen. Dan kun je toch niet zeggen dat de timing verkeerd was. Dan is er toch veel respons vanuit de sector gekomen.

Of ik voldoende flexibiliteit aan de dag ga leggen? Zoals altijd leggen we voldoende flexibiliteit aan de dag. Maar het is evident dat we dit proces gaan evalueren, zowel op het procesmatige als op het resultaat dat dit oplevert, en dan kijken hoe we daar verder mee omgaan.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Minister, dank u wel voor uw bijkomend antwoord en de verduidelijking met betrekking tot de prijs. Ik heb toch wat bedenkingen bij het inschakelen van zo'n Nederlands bureau en de kostprijs daarvan. Ik heb ook een aantal vragen gesteld over dure consultancyopdrachten, vooral als we dan bekijken welke taal er gehanteerd wordt – daar bent u in uw antwoord niet verder op ingegaan –, want dat consultancyjargon is helemaal niet op maat van de cultuursector. Ik heb toch wat bedenkingen bij die hoge kostprijs en de keuze voor dit bedrijf.

Wat betreft mijn laatste vraag bij de repliek met betrekking tot het systeem dat gecrasht was: toen het systeem weer op punt was en organisaties zich konden aanmelden, was er wat tijd overgegaan en waren de middelen op. Dan had het ook geen zin meer voor hen. Het verder uitstellen van de deadline heeft nu weinig zin. Maar het was op dat moment natuurlijk wel een probleem.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.